

ДО
Д-Р ВЕСЕЛИН БОЖКОВ
КОМИСИЯ ЗА
РЕГУЛИРАНЕ НА СЪОБЩЕНИЯТА
ГР. София 1000, ул. „Гурко“ №6

Комисия за регулиране на съобщенията	
Вх. №	<u>12-01-3062</u>
Дата:	<u>20.10.08</u>

Относно: Обществено обсъждане на проект на Решение на Комисията за регулиране на съобщенията (Проект) за определяне на пазара на терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи като съответен пазар, подлежащ на ex ante регулиране, анализ и оценка относно наличието на ефективна конкуренция на съответния пазар, определяне на предприятия със значително въздействие върху съответния пазар и налагане на специфични задължения на тези предприятия, приет с Решение № 1962 от 11 септември 2008 г. на Комисията за регулиране на съобщенията, публикуван на страницата на КРС в интернет

УВАЖАЕМИ Д-Р БОЖКОВ,

Във връзка с публикувания за обществено обсъждане Проект, „Космо България Мобайл“ ЕАД Ви предоставя своето становище по него.

Приложение съгласно текста.

С уважение,

Захариас Космидос
Изпълнителен директор
„Космо България Мобайл“ ЕАД

СТАНОВИЩЕ

на "Космо България Мобайл" ЕАД

Относно: Обществено обсъждане на проект на Решение на Комисията за регулиране на съобщенията за определяне на пазара на терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи като съответен пазар, подлежащ на ex ante регулиране, анализ и оценка относно наличието на ефективна конкуренция на съответния пазар, определяне на предприятия със значително въздействие върху съответния пазар и налагане на специфични задължения на тези предприятия, прието с Решение № 1962 от 11 септември 2008 г. на Комисията за регулиране на съобщенията

Във връзка с провежданото обществено обсъждане на проект на Решение на Комисията за регулиране на съобщенията (КРС) за определяне на пазара на терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи като съответен пазар, подлежащ на ex ante регулиране, анализ и оценка относно наличието на ефективна конкуренция на съответния пазар, определяне на предприятия със значително въздействие върху съответния пазар и налагане на специфични задължения на тези предприятия (Проекта), приет с Решение № 1962 от 11 септември 2008 г. на КРС, молим да вземете предвид позицията на "Космо България Мобайл" ЕАД, както следва:

Осъществяването на електронни съобщения е важна част от икономиката на всяка държава. Предвид спецификата на този вид обществени отношения и нежеланието или невъзможността да бъде допускана конкуренция, в Европейското законодателство бяха въведени промени като отделните видове дейности бяха сегментирани на отделни елементи и беше предвидена възможност за регулаторно въздействие върху всеки един от тях, който затруднява конкуренцията. Като страна-членка на Европейския съюз, Република България следва да се подчинява на установените в Европейския съюз правила и на приложимата към момента европейска практика.

Законът за електронните съобщения (ЗЕС), в сила от м. май 2007 г. възприема принципите на европейското законодателство относно необходимостта от осигуряване на възможност на специализиран държавен орган предварително, ex ante да предприема мерки за стимулиране на конкуренцията, когато пазарните принципи не могат да осигурят честна конкурентна борба между участниците на съответен пазар. Същевременно, предвид големите правомощия на националните регулаторни органи, като гаранция за законосъобразност на действията на тези органи в европейската рамка изрично се предвижда спазването на определени принципи от тяхна страна при изпълнение на функциите им. Тези принципи са предназначени да осигуряват на предприятията предвидима пазарна среда, в която да извършват дейността си. Действията на националните регулаторни органи насочени към предприятията следва да са съобразени с:

- установени в законодателството правила и процедури;
- обективни фактори и обстоятелства;
- експертни изводи и оценки за бъдещо развитие на съответния пазар, базирани на причинно-следствени връзки между факт, предвидена мярка и желана последица от нея.

Предприемането на мерки и налагането на специфични задължения от националните регулаторни органи следва да се осъществява при спазване на принципите за обективност, прозрачност, пропорционалност и равнопоставеност.

По отношение на Проекта и на документа за определяне, анализ и оценка на пазара на терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи (Анализа), приложение към Проекта, считаме че при налагането на ех ante мерки на определения съответен пазар, съвпадащ с Пазар 16/7 съобразно европейското законодателство, КРС не е спазила горепосочените принципи в тяхната цялост.

“Космо България Мобайл” ЕАД категорично изразява несъгласието си с констатациите, посочени в Анализа и изводите, направени в него, както и предложените специфични задължения, посочени в Проекта, като приема, че те са необосновани, немотивирани и недоказани.

Необосноваността на изводите, а оттам и немотивираността на предложените специфични задължения се дължи на липсата на причинно-следствена връзка между действителните факти и тяхната интерпретация. Предвид обстоятелството, че голяма част от данните в Анализа, на които се позовава КРС, са търговска тайна (включително и данните, предоставени от “Космо България Мобайл” ЕАД) “Космо България Мобайл” ЕАД не може по прозрачен начин да получи яснота относно тяхното интерпретиране и направените в следствие на това изводи (напр. Таблица 17).

Основните проблеми, констатирани от “Космо България Мобайл” ЕАД в Проекта и Анализа са, както следва:

1. Възразяваме категорично срещу предложените от КРС нива на регулиране на цените за терминиране на трафик в мрежата на “Космо България Мобайл” ЕАД в рамките на предвидените ценови ограничения, при което крайните целени нива на цените на терминиране падат под средните за страните-членки от Европейския съюз (ЕС) към края на периода (м. юли 2010 г.);
2. В нарушение на Европейското законодателство и ЗЕС при оценката на съответните пазари на терминиране на повикванията, обект на обществено обсъждане (в мобилна мрежа и в определено местоположение) е приложен различен подход, който има като резултат необективен и необоснован анализ на съответните пазари, а от там и до налагане на непропорционални и неадекватни мерки, които в крайна сметка водят до свръхрегулиране на някои предприятия, за сметка на толериране на други;
3. Не са ясни и безспорни изводите на КРС, които обосновават предвидените асиметрични мерки към предприятията, осъществяващи терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи – различни мерки към “Българска телекомуникационна компания” АД (БТК) като предприятие, осъществяващо услуги по терминиране на гласови повиквания в индивидуална мобилна мрежа от една страна и към “Космо България Мобайл” ЕАД и “Мобилтел” ЕАД, от друга страна;
4. В противоречие с предвиденото в закона и европейската практика са наложени мерки, които са непропорционални и неподходящи за постигане на целения резултат - стимулиране на конкуренцията, развитие на вътрешния пазар и защита на интересите на крайните потребители;
5. Необосновано и недопустимо при анализирането и оценката на пазар, подлежащ на ех ante регулиране не са отчетени обстоятелствата, които настъпиха на електронния съобщителен пазар в Република България през 2008 г. и които задължително следваше да бъдат взети предвид и да намерят отражение в мерките, приложими за 2 (две) години напред;

6. Неправилно, на места дори тенденциозно тълкуване и интерпретиране на получени от предприятията данни с цел обосноваване на определени изводи и определяне на мерки и специфични задължения;

7. Несъответстваща на закона процедура, водеща до пороци на Проекта и неспазване на изискванията на действащото законодателство.

Във връзка с гореизложеното, считаме, че Анализът, приложен към Проекта, следва да бъде преработен основно, като бъдат отразени коректно и безпристрастно действителните факти и обстоятелства, приложими по отношение на съответния пазар. Аналогично следва да бъде изменен и Проектът, преди окончателното му приемане.

Категорично възразяваме срещу изводите в Анализа, които мотивират КРС да наложи асиметрични мерки на предприятията, които са определени за предприятия със значително въздействие върху съответния пазар, поради следните причини:

✓ Субектът, на който се определят различни, по-леки мерки, с цел развитие и установяване на ефективна конкуренция, е БТК - исторически оператор с над 95 на сто пазарен дял (по приходи и по абонати), по данни на КРС и предприятие със значително въздействие на пазарите на генериране/терминирание на повиквания от/в определено местоположение на обществени телефонни мрежи. Повече от ясно е, че и на останалите съответни пазари, свързани с предоставяне на достъп до крайни потребители в определено местоположение БТК има значителен пазарен дял – повече от 90 на сто. В този смисъл, съвсем естествен е процесът на пренасяне на пазарна мощ на свързани пазари (хоризонтални и вертикални), когато не се предприети навременни и пропорционални мерки от КРС. В случая, облекченото регулиране на БТК, по отношение на мрежата по стандарт GSM и UMTS, води до безпрепятствено създаване на възможност за пренасяне на пазарна мощ от БТК на съответния пазар, предмет на Анализа.

✓ Преобладаващата европейската практика сочи, че в случаите, когато на историческия оператор по-късно се издава лицензия за мобилни мрежи и услуги действително се прилагат асиметрични мерки, но в посока по-тежки мерки и специфични задължения за историческия оператор или свързаното с него лице, на което е издадена мобилната лицензия.

✓ Като предприятие на мобилни мрежи и услуги, БТК се ползва от предимствата на изградена опорна мрежа. Като допълнително предимство се отчита получаването на лицензия за GSM с отстъпка в размер на 75 на сто от дължимата такса. “Космо България Мобайл” ЕАД не е имало шанса да се възползва от подобни предимства, когато през 2000 г. получи, след провеждане на прозрачна тръжна процедура, лицензия за осъществяване на далекосъобщения чрез мрежа по стандарт GSM за сумата от 135 млн. долара. Изграждането на мрежата започна постепенно, като “Космо България Мобайл” ЕАД трябваше самостоятелно и при наличието на изключително силен конкурентен натиск да изгражда инфраструктура и своевременно да стартира предоставянето на услуги. През годините, през които “Космо България Мобайл” ЕАД осъществява дейност на българския пазар, дружеството не се е ползвало от привилегии заради това, че е новонавлизащо на пазара предприятие.

✓ “Космо България Мобайл” ЕАД до известна степен споделя теоретичните съждения, изложени в Раздел VII, т. 5.4.3. от Анализа относно възможността за различното третиране при сходни обстоятелства, но същевременно счита, че това не е приложимо за историческия оператор в България. За БТК реално е налице възможност да упражнява ценова дискриминация като предлага на собствената си мобилна мрежа по стандарт GSM и UMTS по-добри условия отколкото тези, които предлага на другите мобилни предприятия. Евантуалните недостатъчно ефективните или по-леки

специфични задължения, които биха се наложили на БТК по отношение на мобилните мрежи, които притежава, ще доведат до засилване в още по-голяма степен на неравнопоставеността между собствени и чужди мрежи като в крайна сметка ще се стигне до ценова дискриминация и изкривяване на пазара.

√ БТК разполага с потенциал на свързани пазари на дребно да предоставя “комбинирани” услуги, които нито едно друго предприятие на пазара на електронните съобщения не може да си позволи да предложи на потребителите си. По отношение на подобни предложения, част от които вече са публично известни, са приложими правилата на конкурентното право. Без съмнение, съгласно приложимото законодателство – ЗЕС и Европейските норми, принципите на конкурентното право се прилагат задължително от КРС при преценка на възможни конкурентни проблеми, които биха възникнали за периода, през който ще се прилагат наложените ex ante ограничения.

√ Не би следвало задължението за разделно счетоводство на БТК да бъде систематично разделяно от аналогичното задължение, наложено по отношение на “Космо България Мобайл” ЕАД, доколкото е изключително важно такива задължения да бъдат симетрично приложими и от двете предприятия. В случай, че задължението на БТК отпадне или по съответен ред бъде спряно неговото изпълнение, би се получила диспропорция на съответния пазар, предмет на Анализа. Това от своя страна би могло да увреди трайно и значително интересите на “Космо България Мобайл” ЕАД като конкурент на БТК.

√ Посочената в Анализа норма на възвращаемост на заетия капитал на предприятията през 2007 г. (табл. 9) по отношение на БТК като правопреемник на “БТК Мобайл” ЕООД е “-34.65” и не може да се приема като основание за прилагане на асиметричен подход при определянето на специфичните задължения за БТК. За сравнение, напомним обстоятелство, което е служебно известно на КРС, че нормата на възвращаемост на заетия капитал на “Космо България Мобайл” ЕАД през 2002 г. (една година след получаването на лицензията) е била “-19.95”, при това след наличие на “потънали” капитали в размер на 135 млн. долара. Предвид обстоятелството, че нормата на възвращаемост на заетия капитал (ROCE - Return on Capital Employed) представлява индикатор за ефективност на дейността, ефективност на експлоатирането на активите и ефективност при използването на финансовите ресурси следва извод, че БТК е силно неефективна компания. Неефективността на една компания в никакъв случай не може да бъде основание за КРС да определя по-леки задължения за нея.

Считаме, че наложените на “Космо България Мобайл” ЕАД специфични задължения не отговарят на изискванията на чл. 157 от ЗЕС, от една страна и от друга не са в съответствие с изискванията на действащото законодателство и принципите и практиката на Европейското право.

√ КРС предлага на “Космо България Мобайл” ЕАД да бъде наложено специфично задължение за **достъп до и ползване на необходими мрежови средства и съоръжения**, като в Проекта и Анализа е посочено по какъв начин трябва бъде изпълнявано това специфично задължение.

Съгласно Европейската практика, при извършване на анализите на пазара на терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи, някои от националните регулаторни органи налагат на предприятията със значително въздействие на този пазар специфично задължение за достъп (access). Това задължение се налага с цел осъществяване на взаимно свързване и обезпечаване на терминирането в мрежата. В тази връзка считаме, че при надлежно мотивиране от страна на КРС, подобна мярка (достъп) би могла да бъде наложена на предприятията със значително

въздействие върху този пазар и в частност на “Космо България Мобайл” ЕАД. Същевременно следва да се има предвид, че видно от Проекта и Анализа, КРС не е анализирала и разписала коректно посочената мярка. В Проекта и в Анализа следва ясно и коректно да бъде разписано, че специфичното задължение за достъп се ограничава до осигуряване на физическа, логическа или техническа възможност за реализиране на взаимно свързване с цел терминиране на повиквания в мрежата на предприятието със значително въздействие върху пазара. В тази връзка е особено важно да бъде ясно дефинирано осигуряването на достъп (access) и по отношение на предложените ценови ограничения във връзка с него. Непрецизността на формулировката на задължението за “достъп” може да доведе до погрешни изводи и тълкувания от страна на предприятията, искащи терминиране на трафик в мрежата на “Космо България Мобайл” ЕАД. Предложеното по-горе изцяло съответства на посоченото в т. 5.4.1. от Анализа (стр. 70), а именно че *“...Мобилните предприятия контролират изцяло достъпа до своите мрежи, поради което отказът да се осигури взаимно свързване за терминиране на трафик в техните мрежи ще доведе до нарушаване на условията на конкуренцията.”* От цитираното е видно, че проблем, който би се отразил върху развитието на конкуренцията на пазара на терминиране, би бил отказ или забавяне за осигуряване на взаимно свързване, а не подобно поведение по отношение на “достъп до мрежата” от страна на предприятието със значително въздействие върху пазара. В тази връзка предлагаме т. V, 1.2. от Проекта да се измени като се посочи, че достъп се предоставя за осигуряване на взаимно свързване с цел терминиране на трафик.

В допълнение към горепосочените аргументи следва да се има предвид, че понятието “достъп” е много широко и може да включва задължения, които са извън обхвата на необходимото за целите на взаимното свързване – терминирането. Именно защото понятието “достъп” е твърде широко, при налагането му като мярка на други пазари (напр. на пазара на генериране), то има различно съдържание от посоченото по-горе.

В продължение на изложеното би следвало да отпадне специфичното задължение, което КРС възнамерява да наложи и свързано с разходоориентираност на цените и ценовите условия за достъп до мрежови съоръжения и елементи, необходими за реализиране на достъп до мрежата и терминиране на трафик в нея, включително предоставяне на съвместно разполагане и други форми на съвместно ползване, необходими за реализиране на взаимното свързване. Считаме, че възможностите на КРС да налага ценови ограничения се простират само по отношение на мрежите и/или услугите, включени в обхвата на съответния продуктов пазар, подлежащ на ex-ante регулиране. Виден от Анализа обхватът на съответния пазар е *“терминиране на гласови повиквания в мрежата по стандарт GSM и UMTS”*, т.е. ценови ограничения, при надлежно мотивиране и обосноваване от страна на КРС, могат да бъдат налагани само по отношение на услугата *“терминиране на гласови повиквания в съответната индивидуална мобилна мрежа”*. Следователно ценовите ограничения не могат да бъдат прилагани по отношение други услуги по взаимното свързване, като по-подробно ще се спрем на този въпрос по-долу в настоящото становище.

✓ КРС предлага на “Космо България Мобайл” ЕАД да бъде наложено задължение за **прозрачност**, изразяващо се в задължение за компанията да осигури прозрачност на условията, при които се предоставя взаимно свързване и необходимия за неговото реализиране достъп, като публикува и актуализира на страницата си в интернет и предоставя при поискване, в указан от КРС срок, определена информация, посочена в Проекта. Задължението за прозрачност е свързано и с публикуване и актуализиране на определена финансова информация.

“Космо България Мобайл” ЕАД и към настоящия момент осъществява дейност при условия на прозрачност, като предоставя взаимно свързване, предоставяйки проект на договор (типов) за взаимно свързване на всички предприятия, предоставящи обществени телефонни услуги. В Анализа е посочено, че непредоставянето на публичност на условията по договорите е практика, която ограничава развитието на конкуренцията. КРС счита, че липсата на прозрачност на условията за взаимно свързване е предпоставка за създаване на дискриминация спрямо предприятията, които имат необходимост от взаимно свързване. В Анализа КРС не посочва конкретни случаи на дискриминация по отношение на предприятията, искащи взаимно свързване към мрежата на “Космо България Мобайл” ЕАД. Служебно известен на КРС факт е, че условията на типовия договор, предоставян от “Космо България Мобайл” ЕАД не съдържат дискриминационни условия и предприятието не е злоупотребявало с обстоятелството, че притежава сто процента пазарен дял по отношение на услугата терминиране в собствената му индивидуална мобилна мрежа.

В допълнение следва да се има предвид, че остава неясна обосновката, изложена в Анализа, че *“...ползите от нейното прилагане (на мярката “прозрачност”) се изразяват в осигуряване предоставянето на по-разнообразни и повече услуги за крайните потребители ...”*. От заключението на КРС не може да бъде направен извод по какъв начин публикуването на интернет страницата на “Космо България Мобайл” ЕАД на определена техническа информация би довело до *“предоставянето на по-разнообразни и повече услуги за крайните потребители”*.

На становище сме, че в случай, че на “Космо България Мобайл” ЕАД бъде наложено задължение за прозрачност, информацията, която следва да се публикува на интернет страницата на компанията, до влизане в сила на Типовото предложение, следва да се измени в Проекта, както следва:

- в т. 2.2.1., б. “ж” думите “достъп до мрежата и терминиране на трафик в нея” да се заменят с “достъп до мрежата с цел терминиране на трафик в нея”.

Както беше посочено по-горе в настоящото становище, понятието “достъп” има много широко значение и налагането на мярката по чл. 166, ал. 2, т. 4 от ЗЕС, по отношение на предприятията със значително въздействие на пазара на терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи може да бъде свързана единствено с услугата терминиране.

- в т. 2.2.1., б. “з” думите “и механизъм за калкулиране на цените” да се заличат.

Мотивът ни за подобно предложение е свързан с факта, че от КРС е определен ценови таван по отношение на цените за терминиране в мрежата на “Космо България Мобайл” ЕАД, който е приложим до стартиране прилагането на система за определяне на разходите. В този смисъл “Космо България Мобайл” ЕАД не би могло да посочи механизъм за калкулиране на цената за терминиране, в случай че същата е равна на определеното от КРС в Анализа. По аналогия с изложеното по-горе цените за ползване на други услуги, свързани с терминирането на трафик също са определени от КРС в т. 5.2.5., б. “б” от Проекта.

В допълнение, в съответствие с бележките ни по отношение на мярката по чл. 166, ал. 2, т. 4 от ЗЕС, предлагаме в същата точка от Проекта, думите “достъп до мрежата и терминиране на трафик в нея” да се заменят с “достъп до мрежата с цел терминиране на трафик в нея”.

По отношение на задължението за **прозрачност**, което се предлага да бъде наложено на “Космо България Мобайл” ЕАД и което е свързано с публикуването на финансова информация.

Считаме, че мотивите на КРС да наложи задължения на “Космо България Мобайл” ЕАД да публикува на страницата си в интернет финансови отчети са

необосновани. Не става ясно по какъв начин публикуването на отчет за доходите, счетоводен баланс, отчет за промените в собствения капитал, отчет за паричните потоци, бележки към финансовия отчет, включително доклад на независимия одитор би *“направило задължението за разделно счетоводство по-ефективно, а от друга страна би допринесло за по-голяма прецизност при диференциране на специфичните задължения, предвид дейността на други пазари”*. Считаме, че налагането на това задължение е необосновано и немотивирано, а както е посочено по-горе и неподходящо с оглед декларираната от КРС цел, още повече, че “Космо България Мобайл” ЕАД и към настоящия момент има задължения в изпълнение на изискванията на Закона за счетоводството и публикува определена финансова информация, в т. ч. и доклада на независимия одитор.

В случай, че предложението ни не се приеме и задължението за публикуване на определена финансова информация се приложи по отношение на „Космо България Мобайл” ЕАД, то считаме, че от определената за публикуване финансова информация следва да отпадне задължението за публикуване на „бележки към финансовия отчет”. Бележките към финансовия отчет от независимия експерт-счетоводител представляват търговска тайна на съответното предприятие и не могат да бъдат публикувани. В допълнение следва да се има предвид и разпоредбата на чл. 167, ал. 2 от ЗЕС, съгласно която КРС може да определя съдържанието на информацията, която трябва да се публикува, ниво на изискваната подробност и начина на публикуването ѝ, при съобразяване с необходимостта от защита на търговската тайна.

Във връзка с изложеното следва да се измени и Проекта като в т. 2.3.2., б. „а” думите **„бележки към финансовия отчет”** да се заличат.

По отношение на налагането на подобно задължение на БТК за мрежата по стандарт GSM и UMTS считаме, че задължението за прозрачност следва да бъде изменено и допълнено по подходящ регулаторен начин, предвид обстоятелството, че възможностите за БТК за крос субсидиране между различните услуги, които предоставя компанията, са изключително големи. Това предложение е обосновано както от обстоятелството, че БТК предоставя изключително голямо разнообразие от услуги на дребно и на едро (изградената инфраструктура позволява предоставянето на всички фиксирани и мобилни електронни съобщителни услуги), така и с оглед факта че е и историческият оператор в България. Случаите, в които от страна на БТК се предоставят комбинирани (фиксирани, мобилни, ADSL) услуги зачестяват, като компанията предлага пакети и промоции, които е невъзможно да бъдат предоставени от който и да било от другите участници на пазара в България. Предвид обстоятелството, че Комисията за защита на конкуренцията действа ex post, като за влизане на решението на общия конкурентен регулатор в сила, е необходим значителен период от време (около 2 години) считаме, че ефективна за развитието на конкуренцията би могла да бъде единствено мярка, наложена ex ante на БТК от КРС. Именно с тази цел са и предвидените в ЗЕС правомощия на КРС, които са в съответствие и с европейското законодателство. В случаите, когато национален регулатор орган в електронните съобщения има основания да смята, че съществува възможност за крос субсидиране между различните услуги, предоставяни от едно предприятие той следва да се намеси превантивно, за да се предотвратят възможните деформации на конкуренцията. На становище сме, че по отношение на БТК задълженията за прозрачност следва да бъдат особено строги, тъй като компанията за периода от либерализацията до началото на 2008 г. показва, че в рамките на 5 (пет) години, независимо от наложените ѝ регулаторни задължения, не допусна и вероятно ще продължи тази си практика, други предприятия да отнемат от пазарния ѝ дял. Бидейки титуляр на разрешения/лицензии на много видове дейности, БТК може да предостави на потребителите си широк спектър от

услуги, който е непосилен за останалите предприятия, така че като резултат да се засили в още по-голяма степен господстващото си положение на повечето сегменти от електронния съобщителен пазар.

✓ КРС предлага за “Космо България Мобайл” ЕАД да бъде продължено наложеното задължение за **равнопоставеност** по силата на Закона за далекосъобщенията (отм.), като същевременно изменя същото задължение и допълнително въвежда задължение за предоставяне на взаимно свързване при равностойни условия за сходни обстоятелства, включително и на свързани лица. Задължението се простира и до предоставянето на услуги и информация на предприятието, искащо взаимно свързване, при условия и качество като тези, ползвани от съответното предприятие.

Както е посочено в Анализа и Проекта, “Космо България Мобайл” ЕАД и към настоящия момент осъществява взаимно свързване при спазване на задължението за равнопоставеност. До настоящия момент “Космо България Мобайл” ЕАД е изпълнявало това задължение добросъвестно като доказателство за това е най-малко липсата на спорове, поставяни за разрешаване от КРС.

✓ КРС предлага на “Космо България Мобайл” ЕАД да бъде наложено задължение за **публикуване на Типово предложение**. Мотивите на комисията за подобно предложение са свързани с това, че според КРС именно чрез публикуване на Типово предложение *“ефектът от задълженията за прозрачност и равнопоставеност ще се изпълни в максимална степен”*.

“Космо България Мобайл” ЕАД не споделя това становище на КРС. Както е посочено в Анализа, по отменения Закон за далекосъобщенията на “Космо България Мобайл” ЕАД, в качеството му на предприятие със значително въздействие на пазара, е наложено задължение за равнопоставеност. “Космо България Мобайл” ЕАД изпълнява това свое задължение и предоставя при поискване типов договор за взаимно свързване. До настоящия момент не е имало спорове в КРС относно изпълнението на задължението за равнопоставеност от страна на “Космо България Мобайл” ЕАД. Предприятието не е било и субект на административнонаказателна отговорност в този смисъл. Ето защо считаме, че налагането на задължение за публикуване на Типово предложение на “Космо България Мобайл” ЕАД е неправилна и непропорционална мярка.

До настоящия момент “Космо България Мобайл” ЕАД има сключени договори за взаимно свързване с почти всички предприятия, предоставящи обществена телефонна услуга. Всички сключени договори съдържат идентични условия и цени, т. е. задължението за равнопоставеност се изпълнява надлежно и не е необходимо публикуването на Типово предложение.

На становище сме, че задължаването на “Космо България Мобайл” ЕАД за публикуване на Типово предложение представлява прекомерна тежест за компанията, свързана както с подготовката, одобряването, публикуването на типово предложение, така и с привеждане на съществуващите договори за взаимно свързване в съответствие с новото Типово предложение. При положение, че на “Космо България Мобайл” ЕАД бъдат наложени задължения за прозрачност, равнопоставеност и ценови ограничения (glide path) считаме, че налагането на специфично задължение за публикуване на Типово предложение би представлявало несправедлива тежест за предприятието.

Несъстоятелен е изводът, който е направила КРС, че единствено наличие на Типово предложение може да предотврати антиконкурентни практики от страна на “Космо България Мобайл” ЕАД. Следва да се има предвид също така, че ЗЕС е въвел един от основните принципи на Регулаторна рамка 2002, а именно свеждане на регулаторната намеса до минимално необходимото. В тази връзка въвеждане на

задължения и изисквания за предварително одобряване на условия за взаимно свързване от страна на регулатора с цел *“постигане на максимално добри за развитие на конкуренцията”* резултати, е необосновано. Тук е мястото да бъде отбелязано, че не одобряването на условията на типово предложение от страна на регулатора е гаранция за постигане на максимално добри условия за развитието на конкуренция, а ефективното и адекватно регулиране. Като пример в тази връзка е одобреното Типово предложение за взаимно свързване на БТК, което независимо, че е ревизирано от КРС не води до преки ползи за конкуренцията.

На следващо място, не споделяме, че предварителното одобряване на условията за взаимно свързване ще представляват *“... навременна оценка дали задълженията за прозрачност и равнопоставеност ще бъдат изпълнени коректно”*. Разпоредбите на ЗЕС дават възможност на останалите предприятия във всички случаи на неизпълнение на задължения, произтичащи от закона да се обърнат към регулатора с искане за съдействие за постигане на съгласие или за даване на задължителни указания. Считаме, че именно разпоредбите на Глава четвърта, Раздел VIII от ЗЕС са гаранция за изпълнение на задълженията за прозрачност и равнопоставеност, а липсата на искания за съдействие за постигане на съгласие или за даване на задължителни указания представляват оценка доколко и как се изпълняват от страна на предприятията задълженията за прозрачност и равнопоставеност. В допълнение следва да се отбележи, че в Анализа КРС се опитва да мотивира налагането на определени специфични задължения, в т. ч. и задължението за публикуване на Типово предложение с осигуряването на *“предвидимост по отношенията на изискванията при взаимно свързване”*. В тази връзка молим да се има предвид, че действително принципът на предвидимост е регламентиран от ЗЕС, но същият следва да бъде прилаган от държавните органи, какъвто е КРС, при прилагане на законодателството в областта.

Нелогични са твърденията, изложени в Раздел VII, т. 5.4.4. от Анализа, че налагането на задължение на БТК за мрежите по стандарти GSM, UMTS и NMT/CDMA *“... не би било пропорционална мярка, тъй като е по-вероятно предприятието да бъде страна в договорите за взаимно свързване на собствената си мрежа GSM и/или UMTS и мрежите на големите предприятия на пазара”*. Така наречените “големи предприятия” са три – видно от провежданите в момента обществени обсъждания, докато предприятията, които има право и задължение да осъществяват взаимно свързване са повече от двадесет.

В случай, че във финалния вариант на Проекта се прецени, че е необходимо да на “Космо България Мобайл” ЕАД да бъде наложено задължение за публикуване на Типово предложение, то молим да бъде взето предвид следното:

В т. 4.2. от Проекта КРС определя минималното съдържание на типовото предложение. Считаме, че текстът следва да бъде преработен и приведен в съответствие с изискванията на закона, а именно:

1. В б. “з”, първо тире е посочено, че “Космо България Мобайл” ЕАД следва да посочи в типовото предложение информация за местата за съвместно разполагане и процедура за предоставяне на тази информация на заинтересованите лица. Съгласно разпоредбата на чл. 167, ал. 3, т. 2, б. “а” от ЗЕС информацията за местата за съвместно разполагане се предоставя само на заинтересованите лица с цел гарантиране сигурността на мрежата. В тази връзка считаме, че посочената точка от Проекта и съответно в Анализа следва да бъде изменена с цел съответствие със законовата разпоредба, както следва:

“ – процедура за предоставяне на информация за местата за съвместно разполагане на заинтересовани лица;”

2. В б. “з”, трето тире думите “и софтуерни” следва да отпаднат.

Не считаме, че следва да се осигурява достъп на предприятието искащо взаимно свързване до софтуерните системи за поддръжка на мрежата на “Космо България Мобайл” ЕАД. В случай, че такъв бъде допуснат би могло да се застраши сигурността и целостта на мрежата.

3. В б. “м” думите “механизъм за калкулиране на цените” следва да се заличат.

Разпоредбата на чл. 167, ал. 3, т. 3, б. “д” от ЗЕС предвижда, че в типовото предложение може да се включат цени и механизъм за ценообразуване. Същевременно в конкретния случай цените на услугата терминиране, както и цените и ценовите условия за осигуряване на достъп до мрежови съоръжения и елементи, включително предоставяне на съвместно разполагане на “Космо България Мобайл” ЕАД са определени от КРС в Проекта и Анализа. В тази връзка “Космо България Мобайл” ЕАД не би могъл да предложи адекватен механизъм за ценообразуване ней-вече за цените на терминиране на трафик, при положение, че този механизъм е приложен от комисията.

✓ По отношение на предложението на КРС за налагане на “Космо България Мобайл” ЕАД на **ценови ограничения, включително задължение за разходоориентираност.**

С Проекта и Анализа се прави предложение на “Космо България Мобайл” ЕАД и на “Мобилтел” ЕАД да бъдат наложени ценови ограничения, а именно:

- въвеждане на **разходоориентирани цени, чрез въвеждане на система за определяне на разходите и въвеждане на разделно счетоводство**, съобразно Анекс за съдържанието на специфичните задължения за въвеждане и прилагане на разделно счетоводство от предприятия със значително въздействие на пазара за терминиране на гласови повиквания в индивидуална мобилна мрежа;

- постепенно **намаляване на цените (glide path)**, чрез използване на метода на сравнение (benchmarking);

“Космо България Мобайл” ЕАД е на становище, че предлаганите специфични задължения са непропорционални и необосновани, още повече, че само на две от предприятията са наложени задължения за разходоориентираност и постепенно намаляване на цените, а третият участник на пазара остава в по-благоприятно положение.

Следва да се има предвид, че “Космо България Мобайл” ЕАД не споделя и категорично възразява срещу заключението на КРС на БТК да не бъдат налагани ценови ограничения под формата на glide path за периода до 1 януари 2010 г. Считаме, че имайки предвид положението на БТК на пазара като цяло, е несправедлива и непропорционална мярка на същото дружество да бъде налагано единствено задължение за прилагане на разумни цени за период до 1 януари 2010 г. По този начин ще се създаде необосновано предимство за една компания за сметка на други.

В допълнение следва да се има предвид и Общата позиция на Групата на Европейските регулатори (ERG), която разглежда случаите, в които е допустимо определянето на асиметрични цени за терминиране на трафик в съответната мрежа. ERG определя критериите, въз основа на които могат да бъдат определени асиметрични цени за терминиране на трафик в индивидуална мобилна мрежа, като БТК не отговаря на тези критерии.

Съгласно Общата позиция на ERG¹, при прилагането на асиметричност следва да се бори внимателно, като принципно цените за терминиране следва да бъдат симетрични. Допуска се прилагане на асиметрия в два случая – при наличието на

---

¹ ERG's Common position on symmetry of fixed call termination rates and symmetry of mobile call termination rates

обективни външни фактори - ползване на различна технология; предоставен радиочестотен спектър, включително начин за предоставянето му, както и при по късно навлизане на пазара (late entrant).

По отношение на използваната технология следва да се отбележи, че и трите предприятия осъществяват електронни съобщения чрез една и съща технология – GSM/UMTS.

По отношение на предоставения радиочестотен спектър на трите предприятия също не са налице различия. Видно от посоченото на стр. 17 от Анализа и трите предприятия имат предоставен идентичен радиочестотен спектър - еднакъв като вид и количество и в обхват 900 MHz и в обхват 1800 MHz. От посоченото може да бъде направен извода, че разходите за изграждане на мрежа и осигуряване на покритие са идентични.

По отношение на начина на придобиване на лицензиите/разрешенията и свързаните с това първоначални административни разходи е налице различие, което в никакъв случай не можем да приемем че обосновава асиметрични цени в полза на БТК. Служебно известно е на КРС, че предприятието, заплатило най-ниска цена за получаване на GSM лицензия, е именно предприятието, на което към настоящия момент КРС предлага да бъдат наложени асиметрични цени – БТК. През 2004 г. БТК получи лицензия от КРС с намаление от 75 на сто. Чрез получаването от БТК на GSM лицензия с намаление държавата компенсира в достатъчна степен компанията за по-късното ѝ навлизане на пазара и в този смисъл считаме, че допълнителна компенсация под формата на прилагане на асиметрични цени по отношение на БТК се явява неоснователна и немотивирана.

Както беше посочено по-горе другият случай, с който би могла да бъде обоснована асиметрията е по-късното навлизане на пазара. Тук е мястото да отбележим, че навсякъде в анализа БТК се третира като новонавлизащо на пазара предприятие "new entrant", вместо да бъде възприемано като по-късно навлязло "late entrant". В тази връзка не може да не бъде отбелязано, че БТК не може да бъде разглеждано като типично новонавлизащо на пазара предприятие. GSM лицензията беше предоставена на предприятие – "БТК Мобайл" ЕООД - изцяло притежавано от историческия оператор – БТК. "БТК Мобайл" ЕООД разполагаше с достъп и изгради мрежата си, възползвайки се от вече изградената от "Радиотелекомуникационна компания" ЕООД мрежа. В този смисъл не може да се приеме, че БТК е новонавлизащо или съответно по-късно навлязащо на пазара предприятие и това да е обективната причина в негова полза да бъдат налагани цени, при условията на асиметричност.

При анализа на изложеното в Общата позиция на ERG следва бъде отчетена и спецификата на българския мобилен пазар. Стартирането на трите мобилни предприятия е в рамките на период от 10 години – „Мобилтел“ ЕАД – 1994 г., „Космо България Мобайл“ ЕАД – 2000 г. и „БТК Мобайл“ ЕООД - 2004 г., докато в повечето европейски страни поне двама от мобилните оператори са получили лицензиите си приблизително по едно и също време, а последният субект на пазара получава лицензия на доста по-късен етап, за разлика от ситуацията в България.

Друга особеност на българския мобилен пазар е, че историческият оператор в България получи последен лицензията си за предоставяне на мобилни услуги, докато в Европа обикновено първи историческите оператори получиха мобилна лицензия. Аналогия на българския случай може да бъде намерена в друга страна-членка на Европейския съюз - Гърция. През 1992 г. са издадени две лицензии за мобилни мрежи и услуги – на Vodafone и Wind, а шест години по-късно - през 1998 г. е издадена лицензията на COSMOTE, дружество изцяло притежавано от историческия оператор на Гърция - ОТЕ. Въпреки по-късното си навлизане на пазара и обстоятелството, че

предоставеният спектър не може да се приеме, че е изцяло равностоеен на този, предоставен на Vodafone и Wind (по-голямата част от спектъра на COSMOTE е в 1800 MHz) именно поради връзката с ОТЕ, към COSMOTE, при определянето на специфични задължения, е приложен асиметричен подход като на този оператор са наложени по-тежки мерки на регулиране. Посоченото изцяло подкрепя тезата, че асиметричното регулиране, предложено от КРС по отношение на БТК, е необосновано и неправилно и е в противоречие с разумната европейска практика.

Съгласно Общата позиция, асиметрията следва да бъде прилагана като преходна мярка по отношение на предприятия, имащи малък пазарен дял и които не могат да ползват икономии от мащаба. Изложеното не е и няма как да бъде приложимо по отношение на БТК, която към края на 2007 г., съгласно Анализа има пазарен дял 10.7% според броя на потребителите и не може да се приеме като малък пазарен дял. Нещо повече по отношение на процедурата, обявена за обществено обсъждане от КРС с Решение № 1963 от 11.09.2008 г. е видно, че КРС прилага симетричен подход и за предприятия, имащи пазарен дял далеч под 1%.

Във връзка с гореизложеното, заявяваме че липсват каквито и да било основания за прилагане на асиметрични цени към БТК за период от една година. В допълнение, следва да се има предвид, че в Проекта и в Анализа според нас е допусната грешка, защото не можем да се съгласим, че считано от 1 януари 2010 г. БТК следва да прилага цени, реципрочни на цените, предлагани от останалите предприятия на пазара. Предвид обстоятелството, че разглежданият пазар е за терминиране на гласови повиквания в индивидуална мобилна мрежа може да бъде направен формалния извод, че терминирането на гласови повиквания в мобилната мрежа на БТК от фиксирани мрежи е извън регулация, считано от 1 януари 2010 г.

В случай, че асиметричното регулиране, приложено от КРС по отношение на БТК бъде запазено, то следва че такова трябва да бъде приложено и към “Космо България Мобайл” ЕАД. В подкрепа за подобен подход са налице сериозни основания по-важните от които са:

1. В повечето страни от ЕС, където доминиращият оператор на мобилни услуги има пазарен дял по-голям от 50% (“Мобилтел” ЕАД има 57.1% дял от приходите от предоставяни услуги на едро и дребно за 2007 г.- фиг. 6) е наложено асиметрично регулиране, спрямо такова предприятие.

2. Съгласно данните от Таблица 9, “Мобилтел” ЕАД има близо 3 пъти по-висока печалба като стойност и близо 2 пъти по-висока печалба като процент от “Космо България Мобайл” ЕАД.

3. За разлика от “Мобилтел” ЕАД, “Космо България Мобайл” ЕАД е получил лицензия след провеждан на търг срещу 135 млн. долара.

4. Започвайки търговска дейност през септември 2001 г. “Космо България Мобайл” ЕАД и до 2008 г. е все още в процес на изграждане и оптимизиране на мрежата си.

По отношение на въвеждането на разходоориентирани цени, чрез система за определяне на разходите:

КРС предлага въвеждане на разходоориентирани цени чрез Система за определяне на разходите, която следва да се прилага приблизително от 1 юли 2010 г.

“Космо България Мобайл” ЕАД е компания, която винаги се е стремяла да работи по начин, който да дава възможност да бъдат предоставяни качествени и достъпни услуги на клиентите. В тази връзка “Космо България Мобайл” ЕАД е формирало цените на предоставяните от дружеството услуги, съобразно търсенето и предлагането. “Космо България Мобайл” ЕАД е на становище, че прилагането на

разходоориентирани цени, въз основа на Система за определяне на разходите би следвало да се извърши, считано от 1 януари 2010 г. При условие, че на предприятието са наложени ценови ограничения, съобразно Решение на КРС № 2 от 3 януари 2008 г. под формата на постепенно намаляване на цените, а от 1 януари 2010 започне да се прилага Система за определяне на разходите, би следвало от 1 януари 2010 г. задължението за разделно счетоводство да отпадне.

Не могат да не бъдат коментирани обаче изводите на КРС по отношение на мотивирането на налаганите ценови ограничения. В Анализа се твърди, че мярката се налага с цел елиминиране *“възможностите за прилагане на ценова преса предвид прилаганите високи цени за off-net трафика (0.367 лв./мин.) и в ниски цени за on-net трафик (0.06 лв./мин.)”*. Никъде от Анализа не става ясно по-какъв начин КРС изчислява on-net цена и от там не може да бъде споделено, че от страна на предприятията, предоставящи мобилни телефонни услуги се прилага ценова преса.

Във връзка с изложеното по-горе считаме, че е необходимо въвеждане на разходоориентирани цени, определени въз основа на система за определяне на разходите за терминиране трафик, както и за други услуги във връзка с осигуряването на взаимното свързване с цел терминиране на трафик.

По отношение на задължението за водене на разделно счетоводство:

“Космо България Мобайл” ЕАД не споделя становището на КРС, че за въвеждането на система за определяне на разходите е необходимо да се премине през въвеждане на разделно счетоводство. На становище сме, че подобно задължение е приложимо и относимо единствено по отношение на БТК, тъй като компания е концентрирала в себе си редица електронни съобщителни дейности и притежава значителен пазарен дял на няколко пазара на електронни съобщителни мрежи и/или услуги.

Предвид обстоятелството, че “Космо България Мобайл” ЕАД притежава незначителен пазарен дял (под 1 процент) на пазара на фиксирани гласови телефонни услуги считаме, че мотивът на КРС за крос-субсидиране между услугите, предоставяни на собствените абонати и/или на свързани предприятия и услугите, предоставяни на други предприятия е несъстоятелен. С оглед посочения пазарен дял за периода от две години напред е невъзможно по какъвто и да било начин “Космо България Мобайл” ЕАД да попречи на развитието на конкуренцията. В тази връзка налагането на “Космо България Мобайл” ЕАД на задължение за водене на разделно счетоводство е непропорционално и необоснована мярка, недостатъците от прилагането на която биха били значителни.

В Анализа е посочено, че задължението за разделно счетоводство *“.. най-често се налага като алтернатива на фактическото разделяне (в отделни правни субекти) на дейностите на съответното предприятие..”*. От изложеното може да бъде направен извод, че налагането на разделното счетоводство се налага като мярка, вместо задължение за фактическо разделяне, когато съществуват конкурентни проблеми и възможности за крос-субсидиране. В тази връзка “Космо България Мобайл” ЕАД по никакъв начин не може да разбере изложените в Анализа разсъждения на комисията при положение, че със свое Решение № 1391 от 4 август 2008 г. КРС разреши прехвърлянето на GSM лицензията от “БТК Мобайл” ЕООД на БТК, като в цитираното решение изрично е посочено, че *“... от конкурентна гледна точка евентуалното прехвърляне на правата и задълженията по лицензията по никакъв начин няма да доведе до засилване на пазарното положение на предприятията от групата на БТК на пазарите на мобилни услуги.”* В тази връзка за нас остава неясно по какъв начин, предвид изключително ниския пазарен дял на “Космо България Мобайл” ЕАД на

пазара на фиксирани гласови телефонни услуги при липсата на задължение за водене на разделно счетоводство ще се засили пазарното положение на "Космо България Мобайл" ЕАД на пазара на фиксирани гласови телефонни услуги. Следва да се има предвид, с оглед цитираното по-горе решение, че в случай, че КРС продължи да поддържа това свое становище и при окончателното приемане на Проекта и Анализа, за "Космо България Мобайл" ЕАД ще е налице ясен знак, че един от играчите на пазара се намира в по-благоприятно позиция.

По отношение на Приложение 1 към Анекса за съдържанието на специфичните задължения за въвеждане и прилагане на разделното счетоводство считаме, че дефинициите на бизнес единиците „Предоставяне на услуги от Опорна мрежа” и „Предоставяне на услуги от Мрежа за достъп” са много общи и вероятно наборът от мрежови компоненти, които участват в дадена бизнес единица ще има различна интерпретация от различните предприятия. Следва в допълнение да се има предвид, че посочените компоненти в бизнес единицата „Предоставяне на услуги от Мрежа за достъп” са крайно неподходящи за мобилните наземни мрежи. Мрежовите компоненти, които влизат в състава на бизнес единиците следва да се определят след консултации с предприятията.

По отношение на използвания метод на сравнение “benchmarking” и определения в Анализа glide path:

Налагането на "Космо България Мобайл" ЕАД на ценови ограничения посредством сравнителен метод (benchmarking) се обосновава с идентифицирането на потенциална възможност за прилагане на прекомерно високи цени.

Същевременно налагането на такава мярка спрямо БТК, също определено за предприятие със значително въздействие върху пазара на терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи се отлага за период от една година, което поставя БТК АД в позиция да прилага асиметрични цени за терминиране на повиквания за указания период. Преценката на КРС, че въпреки наблюдаваните възходящи тенденции по отношение на броя потребители и пазарен дял от страна на БТК АД, възможностите на БТК за прилагане на прекалено високи цени са ограничени, е неточна и непоследователна. Това съждение се обосновава с по-малката пазарна сила на БТК спрямо "Мобилтел" ЕАД и "Космо България Мобайл" ЕАД. За сравнение, при идентифицирането на потенциалната възможност от прилагане на прекомерно високи цени от страна на "Космо България Мобайл" ЕАД се реферира единствено към съответния анализ на нормата на възвръщаемост на заетия капитал на мобилните предприятия за 2007 г., което позволяваме си да твърдим е крайно недостатъчно за целите на анализа и предполага изводи, които в голяма степен го изкривяват.

В Анализа, базирайки се на подадените данни от мобилните предприятия, КРС определя норма на възвръщаемост на заетия капитал за 2007 г., както следва: "Мобилтел" ЕАД с 13.41%, "Космо България Мобайл" ЕАД с 16.30 % и БТК с - 34.65%. Заключение на КРС е, че нормите на възвръщаемост на заетия капитал на "Космо България Мобайл" ЕАД са над среднопретеглената цена на капитала на предприятия, опериращи в държави-членки на ЕС, което *“още веднъж индикира потенциална възможност за прилагане на прекомерно високи цени”*. Странно защо именно по отношение изследването на този показател се прилага подход различен от приложения към повечето данни в рамките на Анализа, а именно разглеждане единствено на данните от 2007 г., а не за периода 2005-2007 год., както и переспективен анализ за следващите две години. В случая считаме, че е резонно да бъде отчетено и изменението на този показател за съответните периоди. За сравнение, бихме искали да отбележим, че за 2005 год. и 2006 год. "Космо България Мобайл" ЕАД отчита норма на

възвръщаемост на заетия капитал съответно 9.65% и 11.26%, нива, които по никакъв начин не превишават използваните като репер в анализа стойности на показателя среднопретеглена цена на капитала. Действително, нормата на възвръщаемост на заетия капитал на "Космо България Мобайл" ЕАД за 2007 г. регистрира по-висок ръст в сравнение с предходни години, но обективната причина за това се изразява единствено в намаляването на нетните активи на предприятието за този период, без да е налице критично нарастване на ЕВИТ, като резултат от прилагане на прекомерно високи цени и съответно наличие на "свръх печалба".

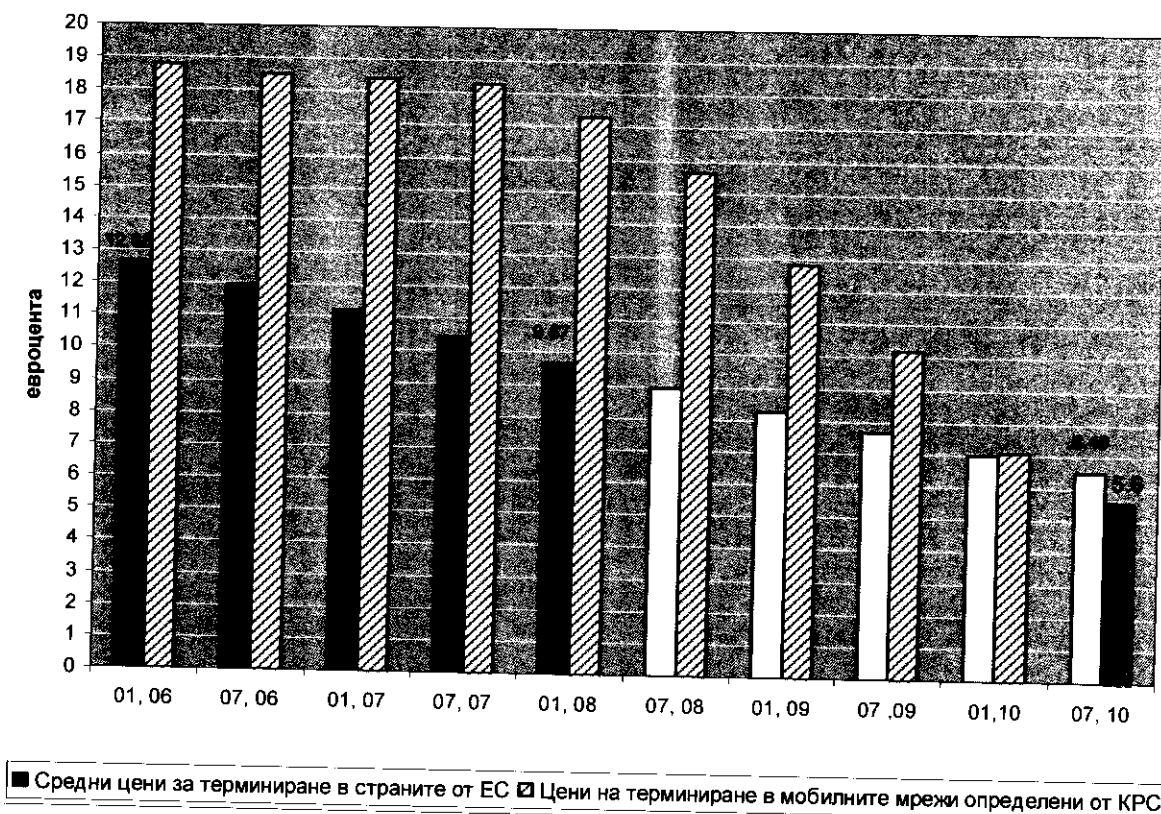
Както бе отбелязано по-горе, нормата на възвръщаемост на заетия капитал на БТК за 2007 г. е -34.65%, което автоматично го изключва от допускането, че би могло да прилага високи цени. Обръщаме внимание, че сам по себе си конкретният показател е функция от няколко променливи, т.е. възможна е интерпретация, при която стойността на този показател за "Космо България Мобайл" ЕАД може да се дължи на оптимизация на разходите, а същевременно при БТК да е резултат от високи и неефективни разходи. В подкрепа на изложеното не можем да не обърнем внимание, че за времето, през което "Космо България Мобайл" ЕАД предоставя услуги на българския пазар си позволи да подмени единствено билинг системата си и то след повече от шест години експлоатация. Същевременно за трите си години на пазара БТК (осъществяващо дейност като „БТК Мобайл“ ЕООД) подмени последователно инфраструктурата си - първо за Южна България, а в последствие и за Северна България. В този смисъл следва да се има предвид, че именно това оборудване съставлява съществена част от разходите на мобилните предприятия. Ето защо следва да бъде изследвана по-задълбочено тенденцията в изменението на нормата на възвръщаемост на заетия капитал и по отношение на БТК, като в последствие бъде приложено сравнение с показателите на предприятия, опериращи в страните-членки на ЕС, с аналогична пазарна позиция.

В общия случай, в една конкурентна среда, предприятията се конкурират въз основа на текущи разходи и не следва да бъдат компенсирани за разходи, които са направени поради неефективност, което в крайна сметка се получава чрез предлагането на асиметрични цени по отношение на БТК.

КРС, обосновавайки се с факта, че за въвеждане на разходоориентирани цени е необходим по-продължителен период от време, предлага налагането на ценови ограничения, посредством сравнение (benchmarking). В тази връзка следва да се има предвид, че позоваването в Анализа (Таблица 11) на прогнозните средни цени към 2010 г. на страните-членки, въвели разходоориентираност (cost orientation) към 1.01.2008 г. на цените за терминиране, които съответно са с най-ниски абсолютни стойности, е крайно некоректно. Само 7 от 27 страни-членки, при това нито една от новоприетите страни, са въвели разходоориентирани цени. Липсата на графика или таблица с отразени средни прогнозни цени за терминиране в ЕС за 27 страни-членки и съответно за новоприетите към 2010 г., могат да се приемат за определено тенденциозен подход. Предложената мярка относно ценовите нива - да се постигнат за година и половина в България ценови нива, които само в някои от страните членки на ЕС са постигнати за 10 години регулиране, е крайно непропорционална. В Таблица 11 са посочени средно претеглени цени за терминиране на трафик в мобилни мрежи на европейски страни, в които Регулаторна рамка 2002 е въведена на доста по-ранен етап.

На графиката по-долу са показани определените цени от КРС за терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи чрез прилагане на сравнителния подход (benchmark) и предполагаемите средни цени за терминиране до 2010 г.в страните от ЕС, чрез екстраполиране на тенденцията за тяхното намаление.

Сравнение на средните цени за терминиране в мобилните мрежи в страните от ЕС и цените наложени от КРС за периода 2006-2010 г.

Източник: ERG, Cullen International SA

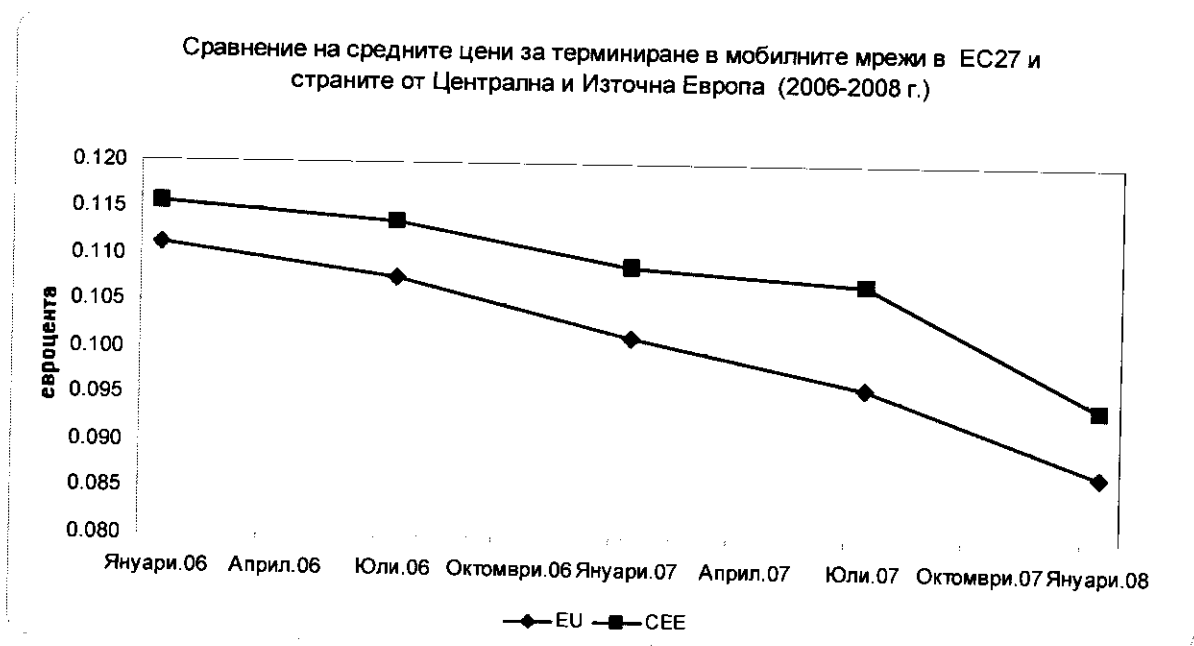
Така например за двугодишния период от м. октомври 2005 г. до м. октомври 2007 г. регулираните цени за терминиране на трафик в мобилни мрежи в страните от ЕС са намалени средно с 23.5%, а именно до 9,67 евроцента. Важно е да се има предвид, че именно това е периодът на активно въвеждане на регулирани цени. Естествен процес е след като вече са приложени регулаторните механизми, в бъдещ период темпът на намаление да спада, но даже и в случай, че се приеме ново намаление от 20% за периода до 1 юли 2010 г., средните цени в страните от ЕС ще бъдат 7.74 евроцента или 0.15 лева. В този смисъл предложението за намаляване на цените за терминиране до 0.11 лв. към юли 2010 г. е значително по-ниско от очакваното средно ниво на цените в страните от ЕС и в този смисъл е необосновано, непропорционално и неподходящо. Определеното от КРС “шоково” намаление на цените за терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи предвижда редуциране на цените към 1 юли 2010 г. с 42% спрямо средните цени за терминиране в страните от ЕС и с 69% спрямо действащите в България към 1 януари 2008 г. Този подход може да служи, като пример за свръхрегулиране.

По отношение на определените нива на цените за терминиране, във връзка с наложеното специфично задължение – ценови ограничения, считаме че тези нива не са адекватни и по отношение на факторите и тенденциите в развитието на пазара, доколкото се наблюдават слабости във възприетия подход при тяхното определяне. В Анализа е посочено че при оценката дали определеното равнище на ценовия таван е

пропорционална мярка, е взета под внимание динамиката в развитието на показатели като обем на терминирани/генерирани минути за съответния период 2005-2007 г. и на тази база са определени съответните обеми за периода 2008 – 2010 г., респективно са изчислени приходите от терминирани за този период. Получените резултати на изхода няма да са релевантни, тъй като не се оценява влиянието на фактори като реална преносимост на мобилните номера, в сила от април 2008 г, както и поетапното намаление на цените за терминирани в мобилни мрежи.

На следващо място, считаме че методът на сравнение не е приложен коректно. На становище сме, че при мотивирането на налагане на ценови ограничения посредством сравнение (benchmarking) следва да се извърши спрямо съпоставимите пазари - тези на по-късно приетите в ЕС страни-членки от Централна и Източна Европа. Основание за това наше съждение е по-късното развитие на мобилните мрежи в тези страни и по-ниското месечно потребление на абонат, в сравнение с останалите страни от ЕС.

На графиката по-долу е илюстрирана разликата в средните цени за терминирани в мобилните мрежи в ЕС27 и страните от Централна и Източна Европа.

Източник: ERG

Във връзка с горните твърдения по отношение на обосноваността и основателността на предложените специфични задължения, които да бъдат наложени на предприятията със значително въздействие върху съответния пазар “Космо България Мобайл” ЕАД обръща внимание на следното:

Разглежданият от КРС период – 2005–2007 г. (между впрочем на места са цитирани данни и от 2004 г.) е твърде неподходящ за определяне на ex ante задължения за две години напред – до 2010 г. включително. Считаме, че през 2008 г. на пазара, предмет на Анализа се случиха твърде много обстоятелства, които не могат да бъдат пренебрегнати и които във всички случаи ще окажат въздействие върху конкуренцията през следващите години. Смисълът на предварително наложени специфични задължения, е в рамките на следващ период – 2009 г. и 2010 г., да бъдат постигнати целите, определени в чл. 4 от ЗЕС и чл. 8 от Рамковата директива – развитие на конкуренцията, защита интересите на потребителите, развитие на общ пазар. По наше

мнение неотчитането на тези обстоятелства, не само не би довело до постигане на тези цели, но и в голяма степен би затруднило честната конкуренция между участниците на този пазар.

На първо място задължително, според нас, следва да бъде отчетено, че от 1 февруари 2008 г. "Космо България Мобайл" ЕАД прилага цени за терминиране на повиквания от фиксирани мрежи, съгласно влязло в сила Решение № 2 от 2008 г. на КРС. Цените към края на 2008 г. вече са намалени с 18 на сто. Следователно процесът по регулиране на цените е вече започнал като резултатът от неговото прилагане (дялове от приходи и абонати), все още не е отчетен при оценка на ефективността на конкуренцията на този пазар.

На следващо място от особена важност е неотчитането на обстоятелството, че от 30 август 2007 г. "Космо България Мобайл" ЕАД прилага Регламент № 717 от 27 юни 2007 г. относно роуминга в обществени мобилни телефонни мрежи в рамките на Общността. Не е ясно дали от КРС е отчетено намаляването на приходите, реализирани до 2007 г. от роуминг услуги, при достигането до извода, че поради формиране на доход от компанията към края на 2009 г. и на 2010 г. мярката е пропорционална.

Във всички случаи следва да бъде взет предвид и процеса по стартиране на преносимостта на номерата в мобилните мрежи, който във всички случаи ще се отрази на конкуренцията между мобилните предприятия.

Не могат да бъдат пренебрегнати Решение № 1064 от 26 юни 2008 г. и Решение № 1391 от 4 август 2008 г. на КРС, с които на БТК са прехвърлени лицензиите съответно за осъществяване на далекосъобщения съответно по стандарт NMT/CDMA и по стандарти GSM и UMTS. Още преди тези формални стъпки да бъдат осъществени от страна на БТК стартира предоставянето на конвергентни услуги и промоции, които предвид пазарния дял на БТК, не могат да бъдат постигнати от другите предприятия. За периода до въвеждането на задължението за водене на разделно счетоводство от БТК, като предприятие, осъществяващо много и разнообразни електронни съобщения ще се наблюдава обвързване на услугите, което във всички случаи ще се отрази на конкуренцията и ще деформира пазара.

Следва да се отбележи, че за съжаление горепосочените факти и обстоятелства не са отчетени от КРС и при анализиране на периода занапред. В Анализа не се съдържат заключения и прогнози на КРС по какъв начин горепосочените обстоятелства ще се отразят на развитието на конкуренцията на пазара за период до 2 години напред. В този смисъл неясно остава например по какъв начин КРС достига до извода, че изменение в пазарните дялове на предприятията за две години напред е малко възможен и с това мотивира асиметричното налагане на специфични задължения на различните участници на пазара.

На становище сме, че предвид стартиралото намаляние на цените за терминиране в мобилни мрежи на трафик, произхождащ от фиксирани мрежи КРС следваше да извърши анализа в началото на 2009 г. за да могат да бъдат отчетени важните събития, които се случиха през 2008 г. Не можем да се съгласим, че намаляването на цените за терминиране, влизане в регулация на цените на роуминга, преносимостта на номерата и прехвърлянето на лицензиите от дъщерните на БТК дружества на компанията майка ще бъде разгледано от КРС едва през 2010 г. За периода до 2010 г. посочените фактори вече ще са довели до сериозна деформация на пазарните отношения, които няма да са следвали своя естествен път.

При приемане на окончателния Проект моля да имате предвид, че "Космо България Мобайл" ЕАД е силно обезпокоено от тенденциозното различие при определянето на специфични задължения на предприятията със значително въздействие от една страна на пазара на терминиране на гласови повиквания в

индивидуална мобилна мрежа и от друга на пазара на терминиране на повиквания в определено местоположение на индивидуални обществени телефонни мрежи.

При разглеждане и обсъждане на Проекта и Анализа не може да не бъде направен паралел с поставения за обществено обсъждане проект на Решение на КРС за определяне на пазар на терминиране на повиквания в определено местоположение на индивидуални обществени телефонни мрежи, приет с Решение № 1963 от 11 септември на КРС. В този смисъл прави впечатление коренно различния подход, възприет от КРС, както по отношение на анализа на пазара на терминиране на повиквания в определено местоположение на индивидуалните обществени телефонни мрежи и най-вече по отношение на наложените на предприятията със значително въздействие върху съответните пазари специфични задължения. Безспорно най-силно впечатление прави обстоятелството, че за алтернативните предприятия, които, както нееднократно е посочено в анализа на този пазар, притежават незначителен пазарен дял са определени ценови ограничения под формата на ценови таван. Нещо повече, КРС счита, че алтернативните предприятия следва да определят цени за взаимно свързване, не по-високи от наложените на БТК ценови ограничения. Този подход обаче не е възприет в Проекта и Анализа, като по отношение на мрежата по стандарт GSM и UMTS на БТК е оставен гратисен период от една година, през която БТК има право да прилага по-високи цени за терминиране на трафик в мрежата си. В допълнение, при определяне на задълженията на БТК на пазара на терминиране на повиквания в определено местоположение на индивидуалните обществени телефонни мрежи, е предвидено предприятията, искащи взаимно свързване с БТК, да заплащат всички разходи по осъществяване на взаимното свързване. Аналогично, по отношение на същото дружество за мрежата му по стандарт GSM и UMTS е посочено, че ще бъдат запазени условията по действащите договори за взаимно свързване, т.е. всички разходи по взаимното свързване ще бъдат поемани от страна на алтернативните предприятия.

Подобен подход по отношение на налагането на специфични задължения на предприятията със значително въздействие върху двата пазара на терминиране в никакъв случай не може да бъде мотивиран със стимулиране на конкуренцията и със защита на интересите на потребителите.

Европейското законодателство и практика и ЗЕС изрично определят, че при налагането на специфични задължения на предприятията КРС трябва да спазва принципите, посочени в чл. 157 от ЗЕС. Предвид изложеното в проектите и действителното състояние на електронния съобщителен пазар не можем да приемем, че при определяне на специфичните задължения на предприятията със значително въздействие върху двата пазара на терминиране, комисията е приложила на недискриминационна основа принципите на пропорционалност и обоснованост. Въздържането от регулаторна намеса по отношение на цените за терминиране в мобилната мрежа на БТК, за период от една година, не може да бъде разглеждана като пропорционална и обоснована мярка, при положение, че на алтернативните предприятия на съответния пазар на терминиране на повиквания в определено местоположение се налага ценови таван – цени, реципрочни с цените на БТК.

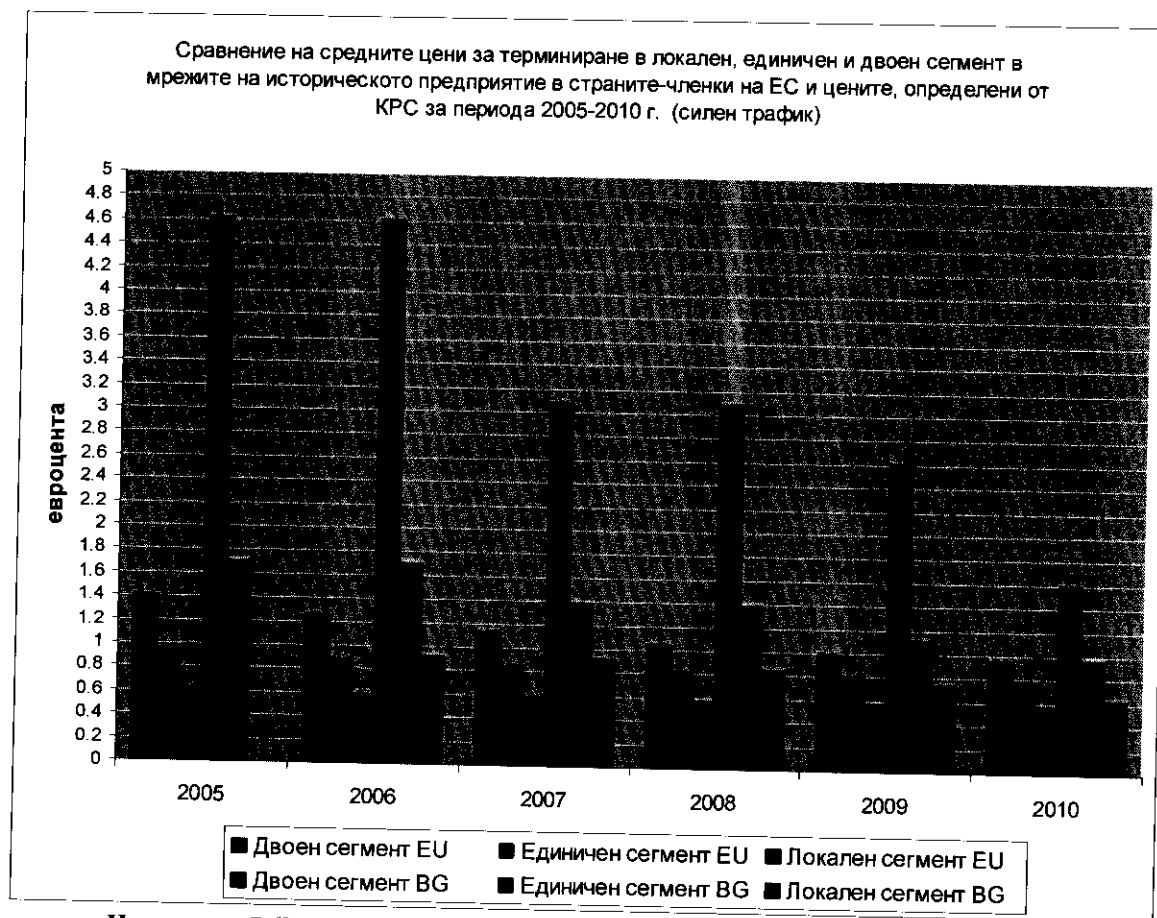
В Анализа, съобразено със законовите изисквания и европейските норми е посочено, че наложените на предприятията специфични задължения следва да бъде съобразени с целения резултат. Целеният резултат би следвало да бъде развитие на ефективна конкуренция. Ефективната конкуренция би могла да бъде постигната само между равностойни правни субекти. Благоприятната асиметрия при регулирането може да бъде основана на необходимостта на БТК да се осигури възможност за периода, в който действа при по-благоприятно условия, да акумулира необходимите средства за

развитие. Имайки предвид, че в конкретния случай става въпрос за историческия оператор - БТК не става ясно по какъв начин, чрез определяне на предложените специфични задължения, ще бъде постигнат целения резултат.

В допълнение трябва да се има предвид, че при определяне на специфичните задължения без съмнение КРС следва да отчита данните, получени от предприятията за дейността им на съответния пазар. За разглеждания от КРС период – 2005 г. – 2007 г. субект, на този пазар е “БТК-Мобайл” ЕООД и данните са получени от него.

Най-явен пример за различното третиране на субектите на различните пазари за терминиране е налагането на ценови ограничения на БТК, като предприятие със значително въздействие върху пазара на терминиране на повиквания в определено местоположение на индивидуални обществени телефонни мрежи и налагането на ценови ограничения на “Космо България Мобайл” ЕАД.

На графиката по-долу е посочено по какъв начин намаляват цените за терминиране на повиквания в определено местоположение, съответно за локален, единичен и двоен сегмент в страни-членки на ЕС и съответно намалението на цените за терминиране във фиксираната мрежа на БТК, съобразно предложението на КРС.

От предложението на КРС за налагане на ценови ограничения под формата на glide path на БТК на пазара на терминиране на повиквания в определено местоположение става ясно, че цените за терминиране, предлагани от КРС в края на двугодишния период ще бъдат по-високи от средно европейските ценови равнища спрямо 2005 г. Особено сериозна е разликата в цената за двоен сегмент, която е с над 40 на сто по-висока от средните цени за терминиране в държавите-членки на ЕС към

01.10.2007 г. В тази връзка, твърдението на КРС, че „..... графикът за постепенно намаляване на цените за терминиране в двоен сегмент, предвижда ценови тавани, изчислени въз основа на информация за цените за терминиране на повиквания в двоен сегмент в страните от Централна и Източна Европа по данни от Cullen International SA” не са аргументирани с факти.

Подходът, възприет от страна на КРС при налагането на ценови ограничения под формата на glide path на “Космо България Мобайл” ЕАД на пазара на терминиране на гласови повиквания в индивидуална мобилна мрежа е коренно различен. При анализа на предлагания от КРС glide path става ясно, че предлаганите от КРС цени за терминиране в края на периода (1 юли 2010 г.), трябва да бъдат по-ниски, от очакваните средни цени за страните-членки от ЕС.

В допълнение, при определяне на glide path на цените за терминиране на повиквания в индивидуална мобилна мрежа, КРС се е позовала и е приложила сравнителен подход (benchmarking) като е сравнявала спрямо страните въвели разходоориентираност (cost orientation), които в крайна сметка са само 7 от общо 27 страни-членки и не включват нито една от новоприетите страни - (Таблица 11). Същевременно в определяне на glide path на цените за терминиране на повиквания в определено местоположение на обществената телефонна мрежа, КРС определя ценови таван (price cap) изчислен въз основа на информация за цените за терминиране на повиквания в двоен сегмент в страните от Централна и Източна Европа. Този факт е още едно доказателство, че КРС подхожда по различен начин по отношение на предприятията със значително въздействие на различните пазари за терминиране, като по този начин нарушава основните принципи и постановки на регулацията и обезсмисля нейното съществуване.

Остро възразяваме върху манипулативното тълкуване и интерпретиране на данни, получени и обработени от регулаторния орган, с цел обосноваване на определени изводи и съответно определяне на мерки и предложения за специфични задължения.

Така например в Анализа налагането на предложен ценови праг под формата на glide path е обосновано с факта, че „финансовият резултат на дружеството за 2007 г. е печалба около 14% спрямо основната дейност на предприятието, а нормата на възвращаемост на заетия капитал е положителна и възлиза на 16.30%”. Посочените заключения на първо място са базирани на данни за 2007 г. при положение, че разглеждания период е тригодишен - 2005 – 2007 г. Данни относно финансовите показатели за 2005 и 2006 г. не са посочени, т.е. изводът, че дружеството формира свърх печалба е необоснован. В допълнение бихме искали изрично да подчертаем, че цялата печалба за 2007 г. е реинвестирана. Идентично е било положението и през 2005 и 2006 г. През трите години на разглеждания период компанията не е разпределяла дивиденди и е реинвестирала цялата си печалба, поради което не може да се правят категорични заключения за „свърхпечалба”. Реинвестирането на печалбата води до повишаване качество на предлаганите от компанията услуги, а от там и до ползи за крайните потребители.

На следващо място изразяваме недоумението си от посоченото в Таблица 17 от Анализа, в която всички данни са посочени за „търговска тайна”. Въз основа на посочените данни, до които за съжаление „Космо България Мобайл” ЕАД няма достъп, КРС е формулирала заключението, че предложеният от КРС glide path е пропорционална мярка. „Допълнителният аргумент” в посока оправдаване на „шоковия” glide path - „равнището на средно претеглените цени на пазара на дребно”

отново е търговска тайна. В тази връзка ви молим да имате предвид, че „Космо България Мобайл” ЕАД не може да даде своите обяснения относно коментирания данни и да предложи евентуални възражения, при положение че не е наясно с конкретните числа, мотивирали КРС да стигне до определени изводи.

Съвсем неясен е изводът на КРС, че към края на 2009 г. и на 2010 г. по отношение на „Космо България Мобайл” ЕАД „се формира доход”, което автоматично води до извода, че предложението glide path е пропорционална мярка.

Бихме искали да обърнем внимание върху наличието на противоречие във връзка с задължението за публикуване на Типово предложение от страна на БТК. В Анализа, В Раздел VII, т. 5.4.3. е посочено, че според КРС на БТК следва да бъде наложено задължение за равнопоставеност. По нататък КРС отчита, че най-значимите разходи при налагането на това задължение на БТК ще бъдат свързани с формулирането на типово предложение за взаимно свързване и съответно с публикуването му. В същото време КРС отчита, че предимствата за конкуренцията и ползите за потребителите надвишават недостатъците и приема, че това задължение е справедлива и пропорционална мярка за БТК. От изложеното може да се направи извод, че към определен момент КРС е възнамерявала да наложи на БТК задължение за публикуване на типово предложение, но в крайна сметка е преразгледала виждането си. Считаме, че първоначалните изводи на КРС по отношение на БТК са правилни и следва да се приложат.

„Космо България Мобайл” ЕАД не може да се съгласи с част от съжденията на КРС, изложени в Анализа като заключението, че на пазара липсва предприятие, което има възможност да окаже въздействие върху цената на терминиране в индивидуалната мобилна мрежа на „Космо България Мобайл” ЕАД. Свидетели сме през последните няколко месеца как БТК прави всичко възможно да оказва въздействие с всички средства, вкл. и принуда върху „Космо България Мобайл” ЕАД да намали цената си за терминиране. На КРС е служебно известно писмото на БТК, с което „Космо България Мобайл” ЕАД беше „предупредено” от БТК, че компанията ще започне едностранно прилагането, считано от 15 септември 2008 г. на по-ниски цени за терминиране в мрежата на „Космо България Мобайл” ЕАД. Към момента на подготовката на настоящото становище сме свидетели на ново активизиране на БТК, която прави пореден опит да се намеси и да въздейства върху независимостта на регулатора, чрез изпращане на над 500 писма до различните органи на държавна власт – законодателна, изпълнителна, съдебна и даже до Европейската комисия с „молба” да се присъединят към инициативата за намаляване на цените за терминиране в мобилни мрежи. Може да се приеме, че като резултат от натиска на БТК в Анализа и в Проекта са определени нива на цени за терминиране, от които става ясно, че КРС има намерение да допусне неизпълнение на собственото си решение². В тази връзка считаме, че не е допустимо КРС да твърди, че *„липсва предприятие, което има възможност да оказва въздействие върху цените за терминиране на гласови повиквания”*. Считаме, че поведението на БТК идва да покаже, че е налице предприятие, което има възможност да оказва въздействие върху цените за терминиране в мобилната мрежа на „Космо България Мобайл” ЕАД, още повече, че БТК е в състояние да изпълни *„заканата си”* поради обстоятелството, че БТК е нетен платец на „Космо България Мобайл” ЕАД по договора за взаимно свързване..

² Решение № 2 от 3 януари 2008 г. на КРС

В заключение, но не на последно място бихме искали да посочим, че по наше мнение е нарушена процедурата, посочена в ЗЕС. В рязко противоречие с принципите на законоустановеност и предвидимост и в нарушение на разпоредбата на чл. 152, ал. 4 от ЗЕС и чл. 15 от Рамковата Директива 2002/21, КРС определя съответния пазар, на който оценява нивото на конкуренция *ad hoc*, а не предварително с решение, в което да посочи всички пазари, които поради характеристиките си подлежат на *ex ante* регулиране. Това е изискването на законовата норма, а в приложимия текст на Рамковата директива се поставя като задължение дори на Европейската комисия да приеме Препоръка за определянето на тези пазари, които да са задължителни за изследване от страните-членки. Наистина съответният пазар, оценяван от КРС в Анализа е определен от Препоръката на Европейската комисия, но неизпълнението на предвиденото в ЗЕС задължение на КРС води до нарушаване на принципа на предвидимост и прозрачност, посочен в чл. 5 от ЗЕС. Основание, че именно тази би следвало да е процедурата е фактът, че с проекта на Закон за изменение и допълнение на ЗЕС на посочените разпоредби се предлага изменение.

Не бихме искали да пренебрегваме съществуването на Решение № 2 от 3 януари 2008 г. на КРС. В посоченото решение е определен ценови таван на цените за терминиране в мрежата на „Космо България Мобайл“ ЕАД на трафик, генериран от фиксирана мрежа. Решението е индивидуален административен акт, който е влязъл сила, поради факта, че не е обжалван. За да бъде същият изменен или отменен следва да е налице поне някое от обстоятелствата, посочени в разпоредбата на чл. 99 от Административнопроцесуалния кодекс. Бихме искали да отбележим, че именно това е намалението, което „Космо България Мобайл“ ЕАД е „приело“, както е посочено в Анализа. Не можем да се съгласим, че „намалението на цените за терминиране в мрежата на „Космо България Мобайл“ ЕАД за гласови повиквания от фиксирани мрежи към 01.07.2008 г. е мярка, която вече е приета от предприятието“. Доколкото може да се приеме, че е налице „приемане“ на намаление на цени за терминиране в мрежата на „Космо България Мобайл“ ЕАД, то това намаление е приемливо само в размерите, регламентирани от Решение № 2 на КРС.

Посоченото по-горе обосновава принципната позиция на „Космо България Мобайл“ ЕАД, че Анализът е необоснован и неясен и от там - че Проектът е немотивиран. В този смисъл, Анализът следва да бъде преработен основно, като бъдат взети предвид съображенията, изложени по-горе.